

Зміст

1. Фондовий ринок: світ і Україна	1
2. Кількість КУА та ІСІ	3
3. Регіональний розподіл КУА та ІСІ	5
4. Вартість активів та чистих активів ІСІ	6
5. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ	8
6. Інвестори ІСІ	10
7. Структура активів ІСІ	12
8. Доходність ІСІ та інших напрямків інвестування	15
9. Резюме	16

1. Фондовий ринок: світ і Україна

Протягом 1-го кварталу 2016 року фондові ринки світу проходили зону турбулентності у несприятливих глобальних макроекономічних та монетарних умовах, що значно ускладнилися. Приводом для гострого песимізму послуговували дані про подальше зниження темпів зростання китайської економіки, разом із попитом та інфляцією, а також монетарна політика Народного Банку Китаю, яка ще більше розчарувала міжнародних інвесторів після масштабного відтоку капіталу з країни за попередні півроку, на тлі квазі-лібералізації валютного курсу та регулювання руху капіталу і надзвичайного нарощення боргів. Китайський ринок впав за 1-й квартал 2016 року на 16% (Гонконгу – на 5%, табл. 1).

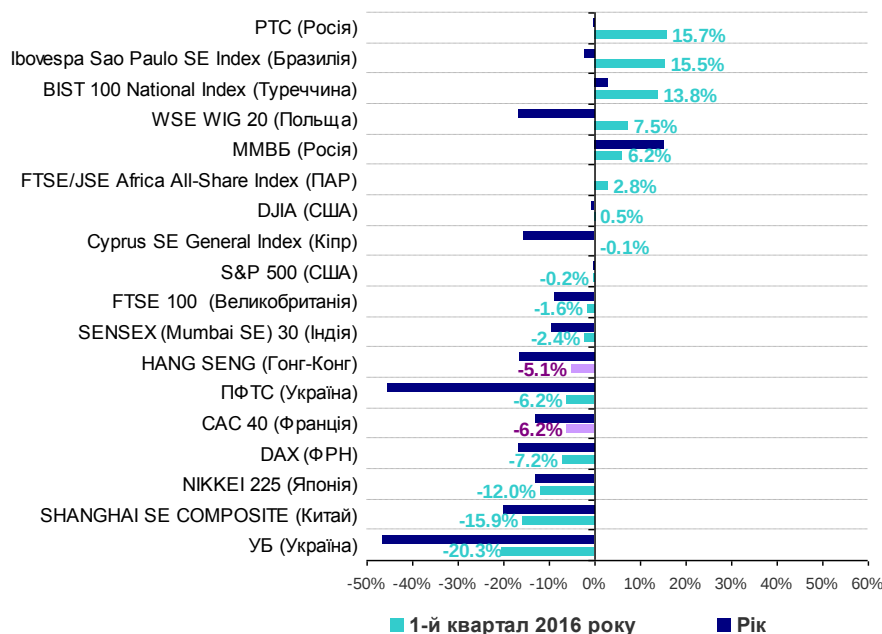
Індекси у США, разом із індикаторами інших ключових ринків, стрімко знижувалися практично до середини лютого, із деякою проміжною корекцією наприкінці січня. Надалі, аж до кінця кварталу, настрої інвесторів поліпшилися, а значне падіння стало передумовою аналогічного зростання – практично до рівня початку року, тож квартальний результат виявився близьким до нуля. Стриманому оптимізму щодо американського ринку на початку 2016 року сприяла обережна політика щодо подальших кроків ФРС США у напрямку підвищення ставок.

Європейські провідні ринки у 1-му кварталі 2016 року рухалися майже в унісон, але перебували під додатковим низхідним тиском регіональних проблем, зокрема слабкого економічного росту у зоні євро, дезінфляції та негативних ставок, що призвели до квартальних втрат індексів акцій (-2-7%).

У той же час, деякі великі ринки, що розвиваються, мали позитивну динаміку. Російські індекси піднялися разом зі здорожчанням енергоносіїв у другій половині кварталу та деяким послабленням геополітичного тиску (РТС +16%, ММБВ +6%). Суттєво зросли також ринки двох інших країн БРІКС, зокрема бразильські – на тлі початку розв'язання затяжної політичної кризи (+15.5%). Значно підвищилися і турецькі індекси (+14%).

Таблиця 1.

Динаміка фондових індексів національних ринків у 1-му кв. 2016 р.*					
Індекси	31.03.2015	30.12.2015	31.03.2016	1-й квартал 2016 року	Рік
РТС (Росія)	880.42	757.04	876.20	15.7%	-0.5%
Ibovespa Sao Paulo SE Index (Бразилія)	51 150.16	43 349.96	50 055.27	15.5%	-2.1%
BIST 100 National Index (Туреччина)	80 846.03	73 200.69	83 268.04	13.8%	3.0%
WSE WIG 20 (Польща)	2 395.94	1 859.15	1 997.69	7.5%	-16.6%
ММБВ (Росія)	1 626.18	1 761.36	1 871.15	6.2%	15.1%
FTSE/JSE Africa All-Share Index (ПАР)	52 181.95	50 805.13	52 250.28	2.8%	0.1%
DJIA (США)	17 776.12	17 603.87	17 685.09	0.5%	-0.5%
Cyprus SE General Index (Кіпр)	79.88	67.56	67.50	-0.1%	-15.5%
S&P 500 (США)	2 067.89	2 063.36	2 059.74	-0.2%	-0.4%
FTSE 100 (Великобританія)	6 773.04	6 274.05	6 174.90	-1.6%	-8.8%
SENSEX (Mumbai SE) 30 (Індія)	27 957.49	25 960.03	25 341.86	-2.4%	-9.4%
HANG SENG (Гонг-Конг)	24 900.89	21 882.15	20 776.70	-5.1%	-16.6%
ПФТС (Україна)	413.84	240.70	225.71	-6.2%	-45.5%
CAC 40 (Франція)	5 033.64	4 677.14	4 385.06	-6.2%	-12.9%
DAX (ФРН)	11 966.17	10 743.01	9 965.51	-7.2%	-16.7%
NIKKEI 225 (Японія)	19 206.99	19 033.71	16 758.67	-12.0%	-12.7%
SHANGHAI SE COMPOSITE (Китай)	3 747.90	3 572.88	3 003.92	-15.9%	-19.9%
УБ (Україна)	1 022.82	685.86	546.67	-20.3%	-46.6%

* За даними бірж та агентства Bloomberg

Рис. 1. Динаміка фондових індексів національних ринків у 1-му кв. 2016 р.

Український фондовий ринок у 1-му кварталі 2016 року був серед світових аутсайдерів, хоча два ключові індикатори ринку акцій показали різну динаміку: індекс Української біржі (УБ) впав на 20.3% за квартал, тоді як ПФТС – на 6.2%.

З початку року набули чинності значно більш жорсткі умови лістингу цінних паперів на фондових біржах, що утримувало низхідний тренд до середини березня. Далі відбувся черговий обвал ринку практично до кінця кварталу, коли індекс УБ втратив три із 10 складових кошика та опинився під загрозою ще більшого скорочення. Це було спровоковано розглядом підприємствами-блакитними фішками рішень про перехід із публічних у приватні акціонерні товариства через недотримання ними нових умов лістингу – та прийняттям таких рішень кількома з них.

Це також відбувалося в умовах загострення внутрішньополітичної ситуації, що стримувала продовження програми фінансової підтримки України з боку МВФ.

За 1-й квартал розмір біржового ринку України дуже суттєво зменшився – як за параметрами кількості цінних паперів у біржовому лістингу (-18% всього, -72% акцій у лістингу з початку року, а у річному вимірі – на 34% та 92% відповідно), так і за обсягами торгів (-56% всього та -77% акціями у річному вимірі). Винятком були, уже традиційно, державні облігації, кількість випусків яких у січні-березні зросла, хоча обсяг торгів ними за рік скоротився утричі (табл. 2).

Таблиця 2.

Динаміка біржового фондового ринку України у 1-му кв. 2016 р. *

Показник / Дата (період)	31.03.2015 (1-й кв. 2015 року)	31.12.2015 (2015 рік)	31.03.2016 (1-й кв. 2016 року)	Зміна за 1-й квартал 2016 року	Зміна за рік
Кількість цінних паперів (ЦП) у списках фондових бірж, у т. ч.:	2452	2247	2178	-3.1%	-11.2%
Кількість ЦП у реєстрах (лістингу) фондових бірж, у т. ч.:	696	562	459	-18.3%	-34.1%
ОВДП	266	265	272	2.6%	2.3%
акцій	224	65	18	-72.3%	-92.0%
облігацій підприємств	202	91	58	-36.3%	-71.3%
муніципальних облігацій	4	0	0	x	-100.0%
деPOSITНИХ СЕРТИФІКАТІВ НБУ	0	141	111	-21.3%	x
Обсяг торгів на фондових біржах (загальний) за період, млн. грн., у т. ч.:	109 328.1	290 771.0	48 010.9	x	-56.1%
ОВДП	101 150.9	253 319.7	34 585.5	x	-65.8%
акціями	2 317.7	5 810.9	538.6	x	-76.8%
облігаціями підприємств	2 686.4	13 604.1	1 330.0	x	-50.5%
деPOSITНИХ СЕРТИФІКАТІВ НБУ	0.0	8 714.5	10 733.8	x	x
інвестиційними сертифікатами	1 024.8	2 170.2	323.9	x	-68.4%
деривативами	2 062.7	6 516.5	341.5	x	-83.4%

2. Кількість КУА та ІСІ

У 1-му кварталі 2016 року кількість компаній з управління активами продовжувала зменшуватися. Протягом січня-березня було закрито 6 КУА. Водночас було створено одну нову компанію у Києві. Всього станом на 31.03.2016 в Україні діяли 309 КУА (рис. 2). Негативним чинником, який вплинув на кількість учасників ринку, було запровадження нових пруденційних нормативів, що вступили у дію з початку року, і значно підвищили вимоги до складу та структури капіталу КУА.

Водночас, за даними УАІБ, протягом кварталу було зареєстровано 7 ІСІ (після 13-ти у 4-му кварталі 2015 року). Загальна кількість зареєстрованих ІСІ на кінець березня 2016 року зросла із 1567 до 1572 (за рахунок венчурних фондів). Це сприяло збереженню тенденції до збільшення концентрації на ринку управління активами ІСІ: станом на 31.03.2016 одна компанія управляла у середньому 5.1 фонду (після 5.0 у 4-му кварталі 2015 року).

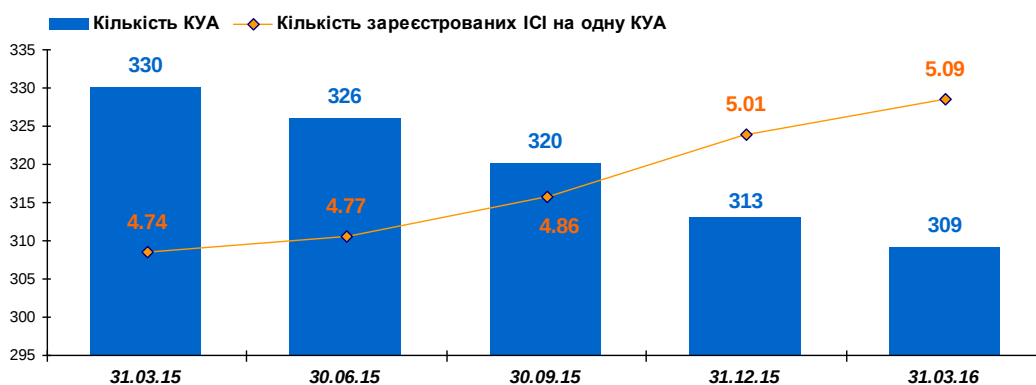

Рис. 2. Динаміка кількості КУА та ІСІ на одну КУА у 1-му кв. 2015-2016 рр.

Кількість ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів, у 1-му кварталі 2016 року і надалі скорочувалася: таких фондів стало ще на 6 менше за квартал (після -4 у попередньому кварталі), а саме – 1141. За рік кількість визнаних та діючих ІСІ зменшилася на 36 фондів (-3.1%).

В абсолютних показниках кількість таких фондів найбільше скоротилася за квартал знову у секторі венчурних ПІФ (-11, -1.4%), а у відносному виразі найбільше звузився сектор інтервальних КІФ (-50.0%, -1 фонд). Також зменшення зафіксовано серед відкритих ПІФ (-4.8%, -1) та закритих недиверсифікованих КІФ (-1.6%, -1).

У решті секторів зміни були позитивними або відсутніми. Помітно зросла чисельність венчурних КІФ (+2.6%, +5 фондів). Також більше стало спеціалізованих фондів: один раніше диверсифікований відкритий ІСІ змінив свій вид, а також був створений новий спеціалізований інтервальний ПІФ (табл. 3).

Таблиця 3.

Динаміка кількості ІСІ, що досягли нормативів, за типами, видами та правовими формами фондів у 1-му кв. 2015-2016 рр.

Дата / Період	Всього	ПІФ*							КІФ*		
		В*	Вс*	І*	Іс*	ЗД*	ЗН*	ЗВ*	І*	ЗН*	ЗВ*
31.03.2015	1177	22	5	28	2	10	32	847	2	72	157
30.06.2015	1171	21	5	26	2	8	37	837	2	70	163
30.09.2015	1151	21	5	23	2	9	31	823	2	67	168
31.12.2015	1147	21	5	22	2	9	31	803	2	63	189
31.03.2016	1141	20	6	22	3	9	32	792	1	62	194
Зміна за 1-й квартал 2016 року	-6 -0.5%	-1 -4.8%	1 20.0%	0 0.0%	1 50.0%	0 0.0%	1 3.2%	-11 -1.4%	-1 -50.0%	-1 -1.6%	5 2.6%
Зміна за рік	-36 -3.1%	-2 -9.1%	1 20.0%	-6 -21.4%	1 50.0%	-1 -10.0%	0 0.0%	-55 -6.5%	-1 -50.0%	-10 -13.9%	37 23.6%

* В – відкриті диверсифіковані ІСІ, Вс – відкриті спеціалізовані (на 30.09.2014 та раніше – відкриті диверсифіковані), І – інтервальні диверсифіковані, Іс – інтервальні спеціалізовані (на 30.09.2014 та раніше – інтервальні диверсифіковані), ЗД – закриті диверсифіковані, ЗН – закриті недиверсифіковані невенчурні, ЗВ – закриті недиверсифіковані венчурні ІСІ.

Частка венчурних ІСІ у загальній чисельності сформованих діючих фондів за квартал майже не змінилася (86.4%), хоча кількість таких ІСІ зменшилася із 992 до 986 фондів (рис. 3). При цьому вага венчурних ПІФ продовжувала падати – із 70.0% до 69.4% (792 фонди).

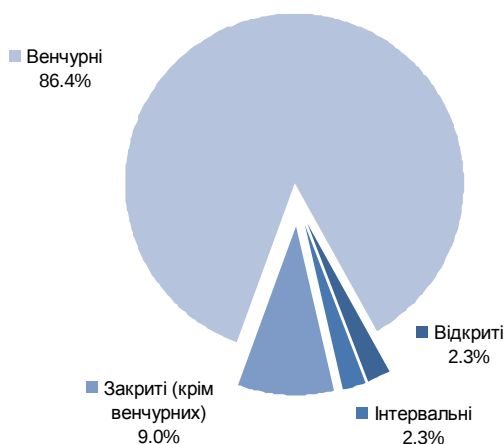

Рис. 3. ІСІ, що досягли нормативів, за типами фондів станом на 31.03.2016

У 1-му кварталі 2016 року, за даними УАІБ, у процесі ліквідації залишалися або розпочали його 4 відкритих та 3 інтервальних диверсифікованих ПІФ, один закритий диверсифікований ПІФ, 4 закритих недиверсифікованих ПІФ і 5 таких же КІФ, 43 венчурних ПІФ та 4 КІФ. Разом – це 64 фонди, або 5.6% від усіх визнаних ІСІ.

Кількість фондів, які ще не досягли нормативу мінімального розміру активів, серед усіх зареєстрованих ІСІ в управлінні КУА у 1-му кварталі 2016 року зменшилася із 46 до 44, а їхня частка серед усіх ІСІ в управлінні – із 3.9% до 3.7%. Тож, зважаючи на збільшення кількості зареєстрованих фондів, очікування щодо можливого поживавлення ринку у коротко- та середньостроковій перспективі залишаються змішаними.

Продовжував скорочуватися сектор **публічних ІСІ** (табл. 4) – як за показниками кількості фондів і КУА, що управляють ними, так і за обсягом активів цих ІСІ в управлінні та ВЧА.

Кількість **диверсифікованих ІСІ з публічною емісією** у 1-му кварталі 2016 року скоротилася із 40 до 34 фондів (також -6 за рік) (табл. 5). Згідно з класифікацією на основі структури активів¹, на кінець березня фондів акцій було 4 (1 відкритий та 3 інтервальних диверсифікованих ІСІ), тобто на 7 фондів менше, ніж наприкінці 2015 року, та на два фонди менше, ніж рік тому.

Натомість фондів облігацій уперше з 3-го кварталу 2014 року стало 4 (3 відкритих та один інтервальний ІСІ, після одного відкритого у 2-4-му кварталах 2015 року).

Таблиця 4.

ІСІ з публічною емісією
станом на 31.03.2016

Тип та вид ІСІ	Кількість	
	31.12.2015	31.03.2016
Відкриті (всього), у т. ч.:	26	26
диверсифіковані ¹	21	20
спеціалізовані ¹	5	6
Інтервальні (всього), у т. ч.:	25	25
диверсифіковані ¹	23	22
спеціалізовані ¹	2	3
Закриті (всього), у т. ч.:	59	58
диверсифіковані ¹	3	3
недиверсифіковані ¹	56	55
Всього	110	109

Таблиця 5.

Динаміка кількості диверсифікованих ІСІ з публічною емісією
за класами фондів (відповідно до структури активів)
у 1 кв. 2015-2016 рр.

Дата	Всього	Фонди акцій	Фонди облігацій	Фонди змішаних інвестицій*	Фонди грошового ринку	Інші фонди
31.03.2015	40	6	2	18	0	14
30.06.2015	40	7	1	19	0	13
30.09.2015	38	5	1	19	0	13
31.12.2015	40	11	1	22	0	6
31.03.2016	34	4	4	17	0	9
Зміна за 1-й квартал 2016 року	-6 -15.0%	-7 -63.6%	3 300.0%	-5 -22.7%	0	3 50.0%
Зміна за рік	-6 -15.0%	-2 -33.3%	2 100.0%	-1 -5.6%	0	-5 -35.7%

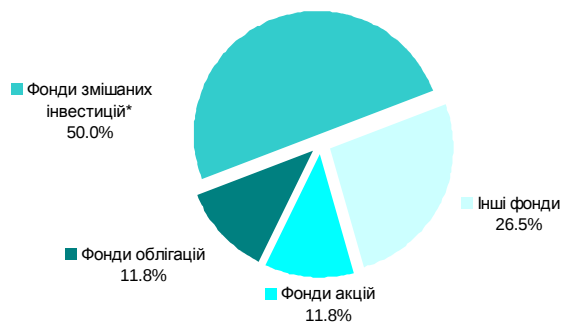
* Мають і акції, і облігації, і грошові кошти в своїх портфелях.

¹ Див. Ренкінги «ІСІ (диверсифіковані публічні) - за класами фондів» та Методику ренкінгування КУА та ІСІ за результатами їхньої діяльності на сайті УАІБ: <http://www.uaib.com.ua>.

Кількість фондів змішаних інвестицій (збалансованих) за квартал зменшилася із 22 до 17, серед яких були 5 відкритих, 11 інтервальних та один закритий ІСІ. Таким чином, половина диверсифікованих фондів із публічним розміщенням мали змішані активи (рис. 4).

Фонди грошового ринку, відповідно до встановлених параметрів, знову були відсутні, а «інших фондів», тобто таких, що не відповідали критеріям класів фондів акцій, облігацій та фондів змішаних інвестицій, було 9 (6 відкритих, 2 інтервальних та один закритий ІСІ).

* Мають і акції, і облігації, і грошові кошти у своїх портфелях.

Рис. 4. Диверсифіковані ІСІ з публічною емісією за класами фондів станом на 31.03.2016

3. Регіональний розподіл КУА та ІСІ

У Києві та столичному регіоні у 1-му кварталі 2016 року кількість КУА зменшилася на 4 – до 221 компанії. Скоротилася також чисельність зареєстрованих КУА у Сімферополі та Запоріжжі (по одній компанії, рис. 5). Серед п'яти регіонів-лідерів за чисельністю КУА, окрім Києва, змін за цей період не відбулося: у Дніпропетровській області діяли 21 КУА, у Харківській – 18, Львівській та Одеській – по 9. Решта областей України разом мали 31 КУА, або 10% ринку.

Незважаючи на закриття протягом кварталу кількох компаній у столиці, її найбільша частка ринку за кількістю КУА практично не змінилася і становила понад 71.5% (після майже 71.6% у 4-му кварталі 2015 року та більше, ніж рік тому).

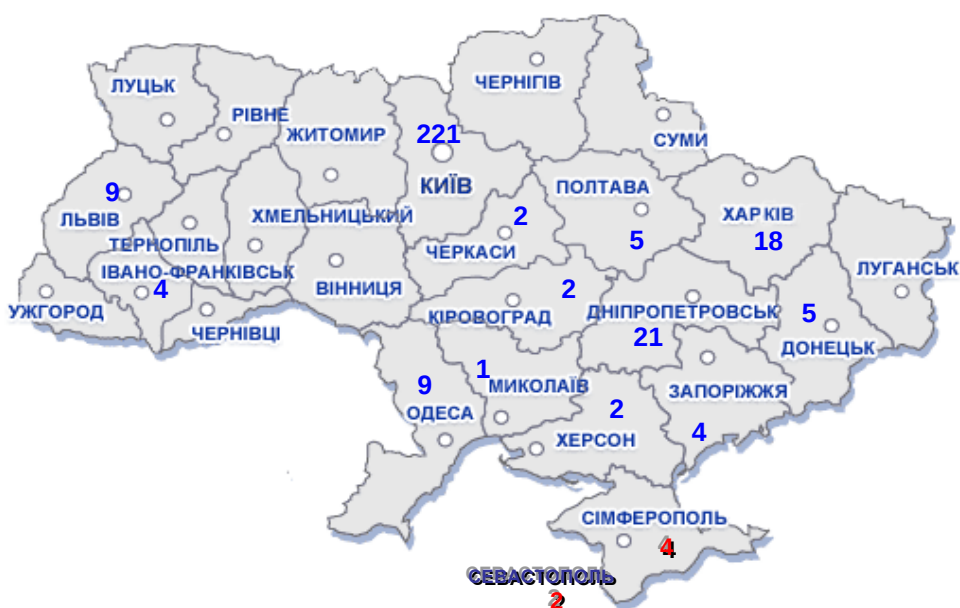

Рис. 5. Регіональний розподіл кількості КУА станом на 31.03.2016

Чисельність ІСІ в управлінні у Києві та області у 1-му кварталі 2016 року зменшилася, у той час як в інших регіонах, переважно, зросла. Врешті, вага Києва за кількістю ІСІ понизилася із 73.1% до 72.6% (рис. 6).

Символічне збільшення кількості фондів (+1) наблизило Дніпропетровський регіон до 8% у регіональному розподілі ринку за цим показником (після 7.8% у 4-му кварталі 2015). Зросла також частка Харкова (із 5.6% до 5.9%) та Львова (із 2.7% до 2.8%), який випередив Запоріжжя (зменшення із 2.7% до 2.6% на тлі закриття кількох ІСІ).

На всі інші частини України на 31.03.2016 припадало 8.2% фондів в управлінні (практично без змін за квартал). Таким чином, регіональна концентрація фондів в управлінні зменшилася – за рахунок столичного регіону та на користь інших областей-лідерів.

У розподілі активів ІСІ в управлінні за регіонами у 1-му кварталі Київ також дещо втратив позиції, що було зумовлено значним скороченням тут сукупних активів ІСІ в управлінні. Частка Києва впала із 82.6% до 81.2%. Інші регіони топ-5 за активами ІСІ наростили їх, що також сприяло збільшенню їхньої ваги: Дніпропетровська – із 7.2% до 7.6%, Харкова – із 3.6% до 4.3%, Запоріжжя – із 2.87% до 2.93% та Львова – із 1.56% до 1.64% (рис. 6).

Рис. 6. Регіональний розподіл ІСІ за кількістю та вартістю їхніх активів в управлінні станом на 31.03.2016

4. Вартість активів та чистих активів ІСІ

У 1-му кварталі 2016 року сукупні активи ІСІ продовжували зростати, проте, значно повільніше у порівнянні з 4-м кварталом 2015 року. Так, загальні активи визнаних та діючих інвестиційних фондів **зросли на 1 411.91 млн. грн. (+0.6%, після +5.0%)**.

У цьому кварталі єдиним двигуном росту знову стали венчурні фонди, приріст активів яких компенсував скорочення інших секторів (+2 075.52 млн. грн., +0.9%), хоча він був у 5 разів меншим, ніж у попередні три місяці (+10 837.87 млн. грн., +5.1%).

Станом на 31.03.2016 року **загальні активи ІСІ, що досягли нормативів, становили 238 137.06 млн. грн.**, у тому числі **венчурних ІСІ – 227 616.41 млн. грн.**

Зменшення активів **відкритих ІСІ** у 1-му кварталі послабилося до -1.68 млн. грн. (-3.0%, після -7.0% у 4-му кварталі 2015).

У секторі **інтервальних фондів**, навпаки, скорочення активів різко прискорилося – до -19.02 млн. грн. (-21.4%, після -2.5%).

Закриті ІСІ також зазнали зменшення – на 744.25 млн. грн. (-6.1%, після +3.0%) – до 9 846.97 млн. грн. Унаслідок цього сукупні активи ІСІ (крім венчурних) у січні-березні 2016 року скоротилися на 663.62 млн. грн. (-6.2%), до 9 970.49 млн. грн. (рис. 7).

Це відбулося на тлі скорочення кількості діючих фондів, що подали звітність, у секторах **відкритих та інтервальних ІСІ**, а також **венчурних** – із 916 до 911 (всього – із 1047 до 1039).

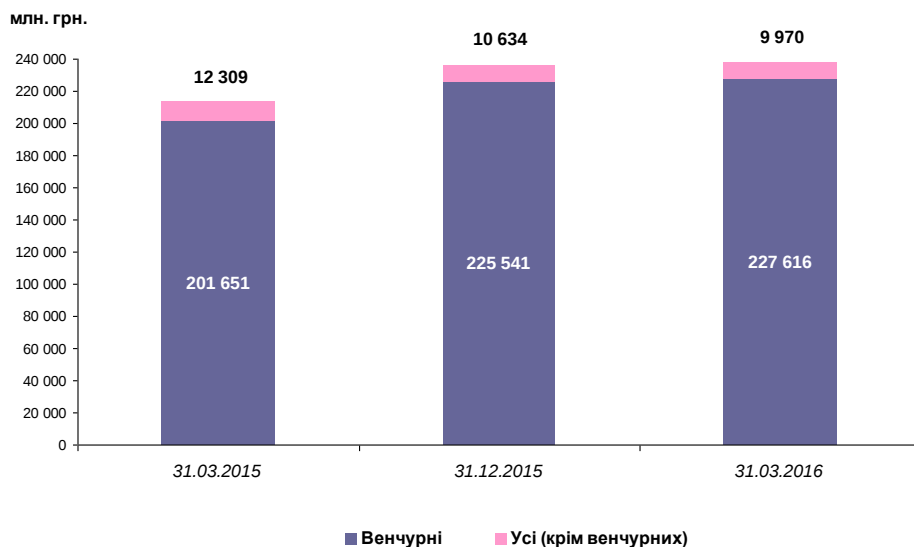

Рис. 7. Динаміка вартості активів ІСІ у 1-му кв. 2015-2016 рр.

Вартість чистих активів ІСІ у 1-му кварталі 2016 року підвищилася, причому більше, ніж загальні активи – на **2 857.32 млн. грн. (+1.4%)**, до **202 718.46 млн. грн.** (після **+1.9%** у 4-му кварталі 2015, табл. 6).

Таблиця 6.

Динаміка ВЧА ІСІ у розрізі типів фондів у 1-му кв. 2015-2016 рр., млн. грн.

Фонди	31.03.2015	31.12.2015	31.03.2016	Зміна за 1-й квартал 2016	Зміна за рік
Відкриті	63.1	54.9	53.5	-2.7%	-15.3%
Інтервальні	107.2	87.9	68.8	-21.7%	-35.8%
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	11 498.3	9 809.6	9 437.9	-3.8%	-17.9%
з публічною емісією	3 613.9	3 663.0	3 284.6	-10.3%	-9.1%
з приватною емісією	7 884.4	6 146.6	6 153.3	0.1%	-22.0%
Усі (крім венчурних)	11 668.6	9 952.5	9 560.1	-3.9%	-18.1%
Венчурні	174 403.1	189 908.7	193 158.3	1.7%	10.8%
Усі (з венчурними)	185 428.2	199 861.1	202 718.5	1.4%	9.3%

* Діючі ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (були визнані такими, що відбулися), перебувають в управлінні КУА та надали звітність за відповідний період (на звітну дату).

Чисті активи ІСІ, як і у попередньому кварталі, за 1-й квартал 2016 року також зросли завдяки висхідній динаміці у секторі **венчурних фондів**: тут ВЧА підвищилася на 3 249.67 млн. грн. (+1.7%), до **193 158.33 млн. грн.** (після **+1.8%** у 4-му кварталі 2015).

ВЧА інших **закритих ІСІ** скоротилася менше, ніж їхні загальні активи (сукупні зобов'язання фондів сектору зменшилися суттєвіше, ніж активи) – на 378.79 млн. грн. (-3.8%), до **9 437.85 млн. грн.**

ВЧА **відкритих фондів** зменшилася на 1.46 млн. грн. (-2.7%, після -7.4% у 4-му кварталі 2015), до **53.47 млн. грн.**; **інтервальних** – на 19.11 млн. грн. (-21.7%, після -2.9%), до **68.81 млн. грн.**

На порядок інтенсивніше скорочення сектору інтервальних фондів призвело до падіння його ваги у ВЧА ІСІ (крім венчурних) у 1-му кварталі із 0.88% до 0.72%, у той час як частка відкритих ІСІ ледь зросла із 0.55% до 0.56%, а закритих – із 98.56% до 98.72% (рис. 8).

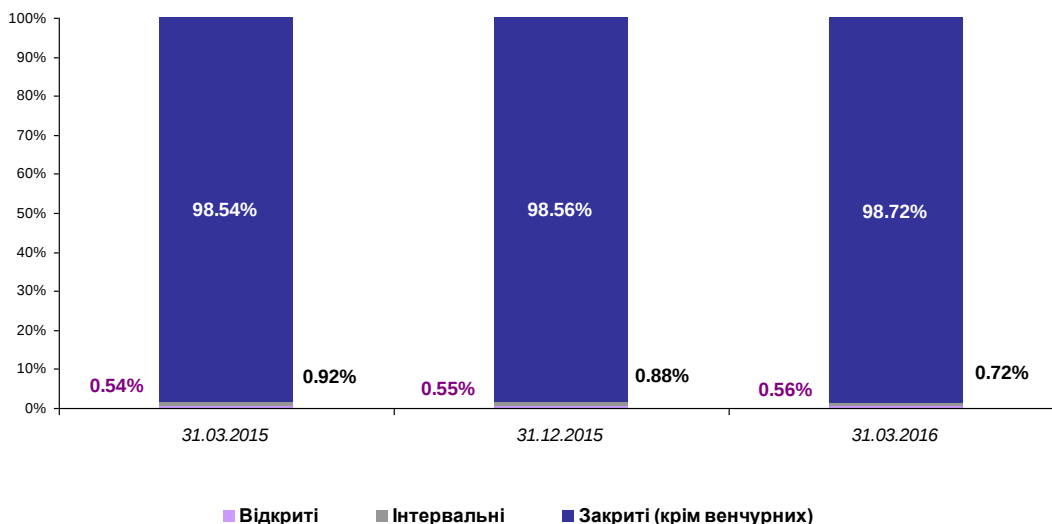

Рис. 8. Динаміка розподілу ВЧА невенчурних ІСІ за типами фондів у 1-му кв. 2015-2016 рр.

Венчурні фонди у 1-му кварталі продовжували збільшувати свою частку ринку за вартістю чистих активів, чому сприяла протилежна динаміка ВЧА у цьому та інших секторах ІСІ. Так, вага венчурних фондів у сукупних чистих активах ІСІ у кінці березня 2016 року становила майже 95.3%, після 95.0% на кінець 2015 року (рис. 9).

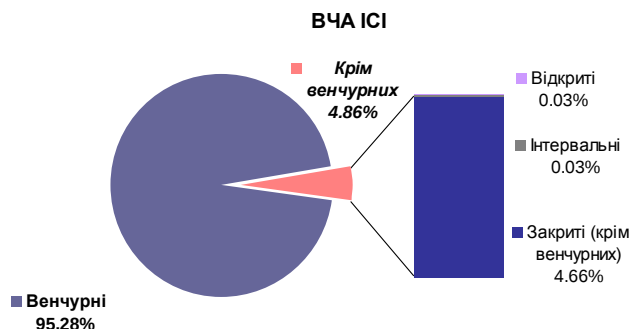

Рис. 9. Розподіл ВЧА ІСІ за типами фондів станом на 31.03.2016 р.

5. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ

Відтік капіталу з відкритих ІСІ у січні-березні 2016 року дещо посилювався, однак був меншим, ніж за аналогічний період минулого року. Обидва ці тренди були пов'язані зі скороченням кількості фондів у секторі та зі зниженням на фондовому ринку, що прискорилося наприкінці 1-го кварталу.

Чистий відтік із сектору спостерігався протягом усіх перших трьох місяців 2016 року, а сукупний результат щоразу визначали, як і раніше, лише кілька фондів (рис. 10, табл. 7).

Кількість відкритих ІСІ, що мали чистий відтік у січні-березні, становила 5-7 (у жовтні-грудні 2015 року – 6-10), а середня кількість діючих відкритих ІСІ зменшилася із 23-х до 20-ти. Всього 11 фондів в управлінні 6-ти КУА зазнали відтоку за ці три місяці на загальну суму 1.31 млн. грн.

Водночас, фондів, що отримали чистий притік, у січні-березні було 1-5 (після 2-4 у жовтні-грудні 2015), а обсяг додатково залученого капіталу таких фондів зменшився до 0.36 млн. грн. (після 1.62 млн. грн.).

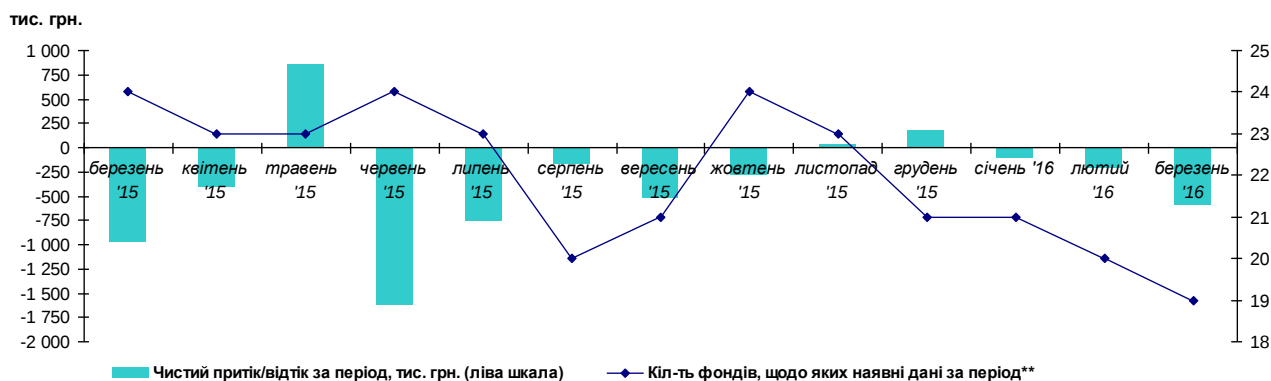

Рис. 10. Щомісячний чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у березні 2015-2016 рр.*

* За щоденними даними (у січні-березні 2015 року – також за даними на кінець місяця (кварталу))

Таблиця 7.

Щомісячний чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у березні 2015-2016 рр.*

Період	Чистий притік/відтік за період, тис. грн.	Кіл-ть фондів, щодо яких наявні дані за період**
березень '15	-978	24
квітень '15	-413	23
травень '15	840	23
червень '15	-1 626	24
липень '15	-767	23
серпень '15	-176	20
вересень '15	-520	21
жовтень '15	-285	24
листопад '15	24	23
грудень '15	175	21
січень '16	-119	21
лютий '16	-217	20
березень '16	-590	19
За 12 місяців	-3 673	22

* За щоденними даними (у січні-березні 2015 року – також за даними на кінець місяця (кварталу))

** За 12 місяців – середня.

У 1-му кварталі 2016 року **сукупний чистий відтік капіталу з відкритих ІСІ** прискорився до **-0.93 млн. грн.** (після **-0.09 млн. грн.** у 4-му кварталі 2015), проте був у півтора рази менший, ніж рік тому, а, отже, річний відтік продовжував спадати (рис. 11).

Вага руху капіталу в динаміці ВЧА сектору, відповідно, зросла у 1-му кварталі із 2% до більш традиційних 63%.

За 19 кварталів поспіль (із 3-го кв. 2011 року) чистий відтік із відкритих ІСІ становив 199.66 млн. грн., що, як і у попередньому кварталі, відповідало 79% зменшення ВЧА сектору за цей час (без урахування зміни вартості грошей у часі).

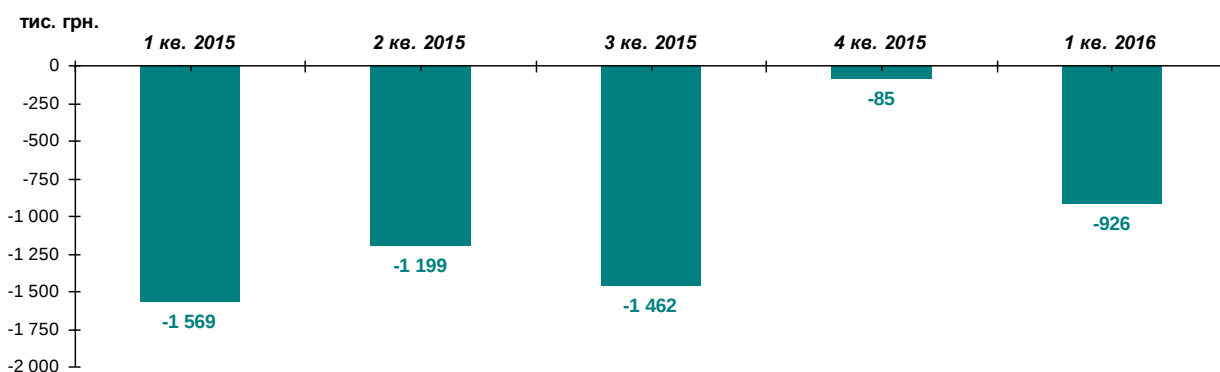

Рис. 11. Чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у 1-му кв. 2015-2016 рр.

У цей період в **індустрії інвестиційних фондів Європейського Союзу** тривав притік капіталу, хоча він значно сповільнився порівняно з 4-м кварталом 2015 року.

Додаткові надходження до усіх **фондів UCITS**² зафіксовано лише за результатами березня, тоді як у січні відбувся значний відтік, спричинений турбулентністю на світових ринках капіталу та слабким економічним ростом у ЄС, а у лютому чистий рух капіталу в цих фондах був близьким до нуля. За перші три місяці 2016 року фонди **UCITS зазнали чистого відтоку капіталу** на суму **6.8 млрд. євро**³ (після чистого притоку 122 млрд. євро у 4-му кварталі 2015 року).

На противагу цьому, фонди **AIF**⁴, отримали **чистий притік** у розмірі **43 млрд. євро** (після 47 млрд. євро у попередньому кварталі).

Таким чином, загальний результат інвестиційних фондів у ЄС (UCITS та AIF) за 1-й квартал 2016 року – **чистий притік 36 млрд. євро**.

Цього, однак, не було достатньо для забезпечення незмінного зростання чистих активів європейської індустрії фондів. На кінець березня 2016 року **сукупні активи UCITS та AIF в управлінні КУА в ЄС** загалом зменшилися до 13 038 млрд. євро, тобто на 2.1% за квартал. При цьому **чисті активи UCITS зменшилися на 2.9%**, до 7 965 млрд. євро, **AIF – на 0.8%**, до 5 073 млрд. євро.

Лідерами за обсягом залучення додаткового капіталу у 1-му кварталі 2016 року **серед фондів UCITS** були **фонди змішаних інвестицій** – єдина категорія, що отримала у цей час чистий притік (+5 млрд. євро, після +31 млрд. євро у 4-му кварталі 2015), окрім «інших» фондів (+4 млрд. євро).

Найпопулярніші фонди попереднього кварталу, **фонди акцій**, у січні-березні 2016 року мали результат -3 млрд. євро (після +56 млрд. євро). **Фонди грошового ринку** теж показали втрати – -3 млрд. євро (після +39 млрд. євро). Проте аутсайдерами у 1-му кварталі 2016 року були **фонди облігацій**, які втратили 10 млрд. євро (після -9 млрд. євро).

Серед фондів AIF найбільший чистий притік у 1-му кварталі 2016 року отримали «інституційні» фонди (спеціальні фонди для інституційних інвесторів) – +32 млрд. євро (після +51 млрд. євро). За класами активів, найбільший притік серед AIF отримали **фонди змішаних активів** (+20 млрд. євро, після +15 млрд. євро). Значним був притік і до **фондів нерухомості** (+7 млрд. євро – майже аналогічно до 4-го кварталу 2015 року), а також до «інших» фондів (+12 млрд. євро, після +20 млрд. євро).

6. Інвестори ІСІ

У 1-му кварталі 2016 року **основною за обсягом коштів категорією інвесторів ІСІ залишалися юридичні особи-резиденти**. Їхні сукупні вкладення зросли (+1 160.30 млн. грн., після -0.44 млн. грн. у 4-му кварталі 2015 року), як і частка у ВЧА усіх ІСІ – із 74.1% до 74.2%.

При цьому приріст інвестицій цих учасників у **венчурних фондах** у 1-му кварталі знову перекрив скорочення їхніх коштів в інших секторах ІСІ (+1 565.14 млн. грн. проти -404.84 млн. грн. відповідно та після -803.69 млн. грн. у 4-му кварталі 2015).

За рік вага українських підприємств у коштах ІСІ суттєво скоротилася (із 76.0%) – через відносно більш активне зростання вкладень з боку інших категорій інвесторів.

² UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) – підприємства з колективного (спільного) інвестування в оборотні цінні папери (такі, що перебувають в обігу на регульованих ринках); є відкритими фондами із публічним розміщенням (пропозицією) і жорсткими вимогами до складу, якості, ліквідності та структури активів. Регулюються відповідною Директивою (Directive 2009/65/EC of 13 July 2009) та іншими актами законодавства ЄС.

³ За даними 28-ми країн, асоціації яких є членами EFAMA (24 країни-члени ЄС, а також Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія та Туреччина) – див. [EFAMA Investment Fund Industry Fact Sheet \(March 2016\)](http://www.efama.org) на сайті: <http://www.efama.org>. Притік за 1-й квартал розрахований за даними за січень-березень 2016 року. Також див. [Trends in the European Investment Fund Industry in the First Quarter of 2016](#).

⁴ AIF (Alternative Investment Funds) – фонди альтернативних інвестицій; фактично включають усі інші регульовані фонди, що не є UCITS. Компанії, що здійснюють управління такими фондами, регулюються Директивою AIFMD (Directive 2011/61/EU of 8 June 2011).

У відкритих ІСІ обсяг коштів вітчизняних корпоративних інвесторів у 1-му кварталі 2016 року знову зменшився, однак несуттєво (-0.06 млн. грн., після -1.48 млн. грн. у 4-му кварталі 2015). Водночас, частка цих інвесторів у секторі також незначно, але збільшилася – із майже 11% до понад 11.1%, що було зумовлено набагато стрімкішим скороченням тут коштів громадян України (рис. 12)⁵.

У ВЧА інтервальних ІСІ кошти українських підприємств різко зменшилися (-36.0 млн. грн., після -0.79 млн. грн. у 4-му кварталі 2015), що, на тлі значно більш поміркованого скорочення вкладень роздрібних інвесторів та деякого зростання коштів нерезидентів, призвело до падіння ваги цієї категорії із 52.3% до 29.7%.

У закритих ІСІ (крім венчурних) схожа картина, підсилена нарощенням коштів громадян України, зумовила зменшення частки українських юридичних осіб у 1-му кварталі – із 51.8% до 48.8%.

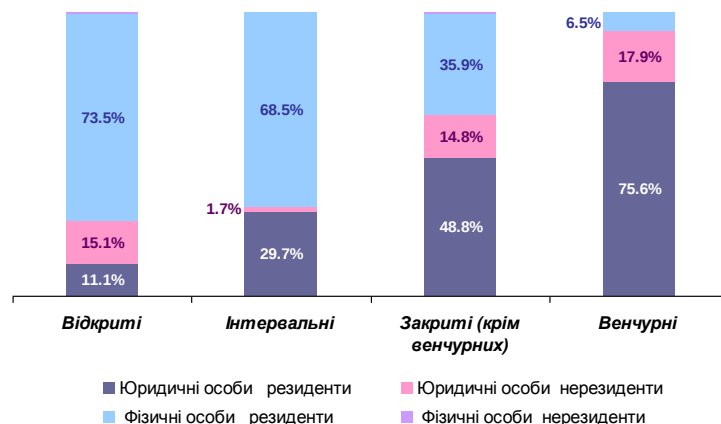

Рис. 12. Розподіл ВЧА ІСІ за категоріями інвесторів станом на 31.03.2016 р., частка у ВЧА

Українські роздрібні інвестори (фізичні особи-резиденти) у 1-му кварталі 2016 року продовжували збільшувати свої кошти в ІСІ, хоча меншими темпами (+1 583.74 млн. грн., після 2 175.99 млн. грн. у 4-му кварталі 2015). Найбільший обсяг припав на венчурні фонди (+1 395.05 млн. грн., після +1 978.87 млн. грн.). Частка коштів громадян України в ІСІ зростає із 7.3% до 8.0%, у венчурних фондах – із 5.8% до 6.5%.

Кошти роздрібних вкладників-резидентів в інтервальних і закритих ІСІ у цей період також зросли, як і їхня частка у відповідних секторах – із 41.0% до 68.5% та із 33.5% до 35.9% відповідно.

Одночасно, сума інвестицій українських індивідуальних інвесторів у відкритих ІСІ у 1-му кварталі зменшилася на 2.73 млн. грн. (після -2.48 млн. грн. у 4-му кварталі 2015). Разом із переважно позитивною динамікою вкладень інших категорій інвесторів, це спричинило втрату ваги цих учасників у ВЧА сектору за квартал із 76.5% до 73.5%.

Кошти, що належать **іноземним інвесторам** в ІСІ, у 1-му кварталі 2016 року відчутно скоротилися (-1 459.68 млн. грн., після +2 239.89 млн. грн. у 4-му кварталі 2015), як і їхня частка у ВЧА (із 18.6% до 17.8%).

Юридичні особи - нерезиденти зменшили обсяг сукупних вкладень в інтервальних фондах (-4.67 млн. грн.) та – особливо – у венчурних (-1 489.65 млн. грн., після +2 244.82 млн. грн.), що і було чинником зменшення присутності коштів іноземних інвесторів в усіх ІСІ.

Не компенсувало таке падіння і деяке збільшення обсягу вкладень підприємств-нерезидентів у відкритих та закритих фондах (крім венчурних) – на 1.32 млн. грн. та 39.04 млн. грн. відповідно. За квартал ці інвестори збільшили частку у перших із 12.5% до 15.3%, у других – із 14.2% до 15.4%.

Іноземні громадяни, на відміну від попереднього кварталу, скоротили свої кошти у венчурних та, як наслідок, практично в усіх ІСІ (за винятком незначного приросту у відкритих та практично відсутньої динаміки в інтервальних і закритих невенчурних фондах). Так, у венчурних ІСІ їхні сукупні інвестиції зменшилися на 5.58 млн. грн., а в усіх ІСІ разом – на 5.73 млн. грн. при цьому вага цих інвесторів у коштах різних секторів та усіх ІСІ в цілому майже не змінилася.

⁵ Без урахування цінних паперів ІСІ на пред'явника.

Всього інвестори-резиденти на 31.03.2016 мали понад 164 млрд. грн. в усіх ІСІ, у т. ч. близько 156 млрд. грн. – у венчурних; **нерезиденти** – понад 35 млрд. грн. в усіх ІСІ, у т. ч. 34 млрд. грн. – у венчурних.

Кількість інвесторів ІСІ у 1-му кварталі 2016 року зменшилася в усіх секторах ІСІ, крім інтервальних та закритих фондів, однак в останніх зростання було умовним⁶. Найсуттєвіше скорочення відбулося серед *відкритих* ІСІ – на 34,3% (-911 інвесторів, у т. ч. -905 роздрібних).

У *венчурних* фондах зменшили свою присутність українські інвестори (-141), головним чином, юридичні особи (-138, -3.4%), що загалом призвело до скорочення кількості учасників цих ІСІ на 2,3% (-117) за квартал, до 4 928, серед яких майже 89% (3 939) – вітчизняні підприємства (табл. 8).

Загалом, в ІСІ станом на 31.03.2016 року було 261 817 інвесторів, понад 95% із яких – в інтервальних фондах, майже по 2% – у венчурних та в решті закритих ІСІ.

Таблиця 8.

Інвестори ІСІ за категоріями, кількість та частка у загальній кількості, станом на 31.03.2016 р.

Фонди	Юридичні особи				Фізичні особи			
	резиденти		нерезиденти		резиденти		нерезиденти	
Відкриті	18	1.03%	6	0.34%	1 720	98.57%	1	0.06%
Інтервальні	29	0.01%	3	0.00%	250 062	99.98%	19	0.01%
Закриті (крім венчурних)	443	8.81%	31	0.62%	4 549	90.42%	8	0.16%
Усі (крім венчурних)	490	0.19%	40	0.02%	256 331	99.78%	28	0.01%
Венчурні	3 939	79.93%	518	10.51%	461	9.35%	10	0.20%
Усі (з венчурними)	4 429	1.69%	558	0.21%	256 792	98.08%	38	0.01%

7. Структура активів ІСІ

У структурі активів ІСІ у 1-му кварталі 2016 року відбулися такі ключові зміни щодо наявних **фінансових інструментів**, що переважно відображали продовження попередніх трендів:

подальше зростання сукупної вартості та ваги **цінних паперів** у відкритих та закритих ІСІ (цього разу також і у венчурних) та зниження їх – в інтервальних фондах; зокрема тривало збільшення вкладень в *ОВДП* та їхньої ваги у відкритих, інтервальних та закритих ІСІ, але, на відміну від 4-го кварталу 2015 року, відбулося зменшення – у венчурних;

подальше скорочення частки *облігацій підприємств* – в усіх секторах, крім закритих невенчурних ІСІ, де сукупна вартість цих активів зросла;

подальше зменшення частки *акцій* в інтервальних ІСІ та зміна її динаміки у відкритих (зростання) та закритих невенчурних ІСІ (зниження); при цьому сукупна вартість та частка цих паперів збільшилася тільки у венчурних фондах (табл. 9).

Таблиця 9

Зміни у структурі агрегованих портфельів ІСІ за типами фондів у 1-му кв. 2016 року

Вид активу / Тип ІСІ / Зміна за квартал	Відкриті		Інтервальні		Закриті невенчурні		УСІ невенчурні		Венчурні	
	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%
Інші активи	-2.80	-31.0%	-1.75	-8.9%	-1.97	-3.5%	-1.91	-3.4%	-0.54	-0.7%
Нерухомість	-	-	-	-	-0.01	-6.10%	-0.01	-5.92%	-0.13	-4.6%
Грошові кошти та банківські депозити	-0.03	-0.1%	2.45	24.8%	-1.03	-8.9%	-1.00	-8.6%	-0.12	-8.1%
Банківські метали	0.05	2.0%	-9.90	-100.00%	-0.0004	-1.5%	-0.0004	-0.9%	0.0010	43.9%
ОВДП	4.54	17.7%	21.09	709.2%	2.29	138.8%	2.42	135.6%	-0.0012	-2.6%
Облігації місцевих позик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Акції	0.09	0.3%	-19.82	-30.9%	-0.45	-1.7%	-0.64	-2.5%	0.63	6.0%
Облігації підприємств	-1.84	-77.4%	-1.94	-58.4%	1.21	36.8%	1.18	35.7%	-0.23	-5.9%
Векселі	-	-	-	-	-0.04	-3.4%	-0.04	-3.3%	0.37	6.4%
Заставні	-	-	-	-	-	-	-	-	-0.0011	-11.9%
Інші ЦП	-	-	-0.04	-20.89%	-	-	-0.0005	-37.15%	0.01	18.4%
Цінні папери	0.03	4.3%	-0.01	-1.0%	0.03	9.5%	0.03	9.0%	0.01	3.9%

⁶ Це пов'язано зі включенням у 1-му кварталі 2016 року даних щодо інвесторів двох закритих фондів, які діяли і раніше, але дані щодо яких у 4-му кварталі 2015 року були відсутні).

Найбільшою позицією в активах закритих фондів, зокрема і венчурних, залишалися «інші» активи⁷. У закритих ІСІ (крім венчурних) як вартість сукупних «інших» активів, так і їхня частка у 1-му кварталі зменшилися (із 56.3% до 54.4%).

Значну частку у зведених активах відкритих ІСІ, яка була третьою за величиною після акцій та ОВДП, зберігали грошові кошти на поточних та депозитних у банках (23.6% – майже без змін за квартал).

Загалом, станом на 31.03.2016 у структурі активів відкритих та інтервальних ІСІ, як і раніше, переважали цінні папери (відповідно 67.8% та 69.9%), які у закритих охоплювали 34.8%, а у венчурних – майже 21% (рис. 13, 14).

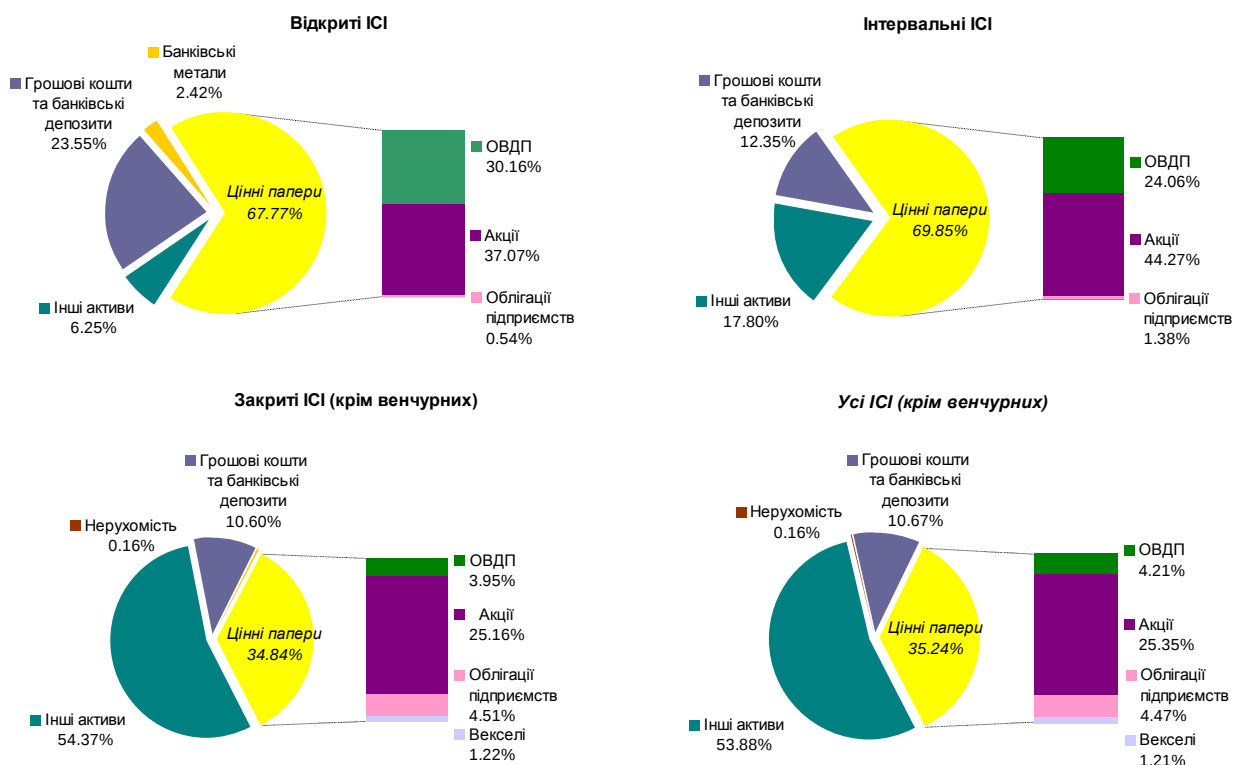

Рис. 13. Структура активів ІСІ, крім венчурних, за типами фондів станом на 31.03.2016 р.

У венчурних фондах у цей період вага «інших» активів понизилася із 75.7% до 75.1%, незважаючи на збільшення їхньої вартості, в умовах більш значного нарощення активів в акціях та векселях. Частки останніх зросли, відповідно, із 10.5% до 11.1% та із 5.8% до 6.2%. При цьому зменшилися обсяг та частка в активах облігацій підприємств та нерухомості (рис. 14).

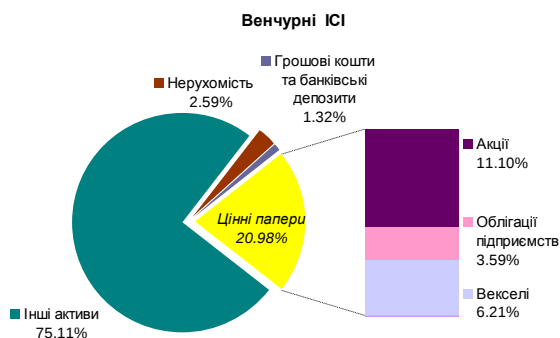

Рис. 14. Структура активів венчурних ІСІ станом на 31.03.2016 р.

⁷ До «інших» активів належать корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах, а також дебіторська заборгованість, у тому числі позики компаніям, у яких ІСІ володіють часткою в капіталі (для венчурних фондів).

Портфель цінних паперів усіх ІСІ у 1-му кварталі 2016 року збільшився на 2 527.20 млн. грн. (після зменшення на 2 530.85 млн. грн. у 4-му кварталі 2015 року) і станом на 31.03.2016 року коштував **51 241.54 млн. грн.** (табл. 10).

Акції у зведеному портфелі набрали вагу – з 53.8% до 54.3% – разом зі зростанням вартості цих активів на 1 580.86 млн. грн. (за рахунок венчурних фондів). **Векселі** також збільшили присутність за вартістю та вагою у портфелі – на 982.50 млн. грн. та із 27.1% до 27.7%.

А найактивніше зростали вкладення ІСІ в **ОВДП**: сукупна вартість державних паперів у зведеному портфелі ІСІ збільшилася за квартал на 251.50 млн. грн., а частка – із 0.6% до 1.1%.

Корпоративні облігації у 1-му кварталі були єдиним класом паперів, що зазнав скорочення у портфелі ІСІ: зменшення сукупної вартості на 299.71 млн. грн. (після -362.63 млн. грн. у 4-му кварталі 2015) та частки із 18.3% до 16.8%.

Таблиця 10.

Портфель цінних паперів ІСІ за типами інструментів, станом на 31.03.2016 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, грн.	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ
Акції	27 804 482 183	54.26%
Векселі	14 188 535 241	27.69%
Облігації підприємств	8 600 068 543	16.78%
Облігації державні внутрішні	543 818 764	1.06%
Заставні	18 016 826	0.04%
Деривативи	86 621 782	0.17%
Всього	51 241 543 339	100.00%

Портфель ІСІ (крім венчурних) у цьому кварталі становив **3 707.39 млн. грн.** У ньому **акції** утримали першість, хоча зменшення активів у них (-96.72 млн. грн.), одночасно зі збільшенням – в інших паперах, призвело до різкого падіння їхньої ваги (із 80.4% до 71.9%). Також скоротилася, проте більш помірковано, сукупна вартість **векселів** у невенчурних фондах за квартал на 5.69 млн. грн.), що супроводжувалося зниженням їхньої ваги із 3.9% до 3.4% (табл. 11).

Вкладення цих ІСІ в **облігації підприємств**, натомість, зросли (за рахунок закритих ІСІ) на 119.98 млн. грн., а їхня частка у портфелі цінних паперів – із 10.2% до 12.7%.

Таблиця 11.

Портфель цінних паперів ІСІ, крім венчурних, за типами інструментів, станом на 31.03.2016 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, грн.	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ
Акції	2 666 729 296	71.93%
Облігації підприємств	470 290 959	12.69%
Векселі	127 114 498	3.43%
ОВДП	443 256 152	11.96%
Всього	3 707 390 904	100.00%

Активи в **ОВДП** невенчурних фондів зросли на 253.08 млн. грн., що різко збільшило їхню вагу у портфелі фінансових інструментів цих фондів – із 5.5% до майже 12%.

Диверсифіковані ІСІ у 1-му кварталі 2016 року показали зменшення портфеля цінних паперів на 25.92 млн. грн., до **226.11 млн. грн.**

Лідирували серед цих фондів традиційно **акції** (85.3%, після 86.9% у 4-му кварталі 2015 року) – не зважаючи на скорочення їхньої сукупної вартості більше, ніж усього фінансового портфеля в цілому (-26.33 млн. грн.). Вартість **корпоративних облігацій** та **векселів** також зменшилася, а **ОВДП** зміцнили свою другу позицію у портфелі (8.9%, після 6.8%) завдяки нарощенню вкладень у них на 2.97 млн. грн. (табл. 12).

Таблиця 12.

Портфель цінних паперів диверсифікованих ІСІ, за типами інструментів, станом на 31.03.2016 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, грн.	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ
Акції	192 774 292	85.26%
ОВДП	20 215 283	8.94%
Векселі	10 645 009	4.71%
Облігації підприємств	2 476 155	1.10%
Всього	226 110 740	100.00%

8. Доходність ІСІ та інших напрямків інвестування

Результати діяльності інвестиційних фондів у 1-му кварталі 2016 року були пригнічені низхідною динамікою українського фондового ринку, а особливо – стрімким падінням у березні, коли індекс УБ втратив близько третини свого кошика. Серед ІСІ за класами активів, найбільше постраждали, природно, фонди акцій, а за типами фондів – інтервальні ІСІ, частка акцій в активах яких була найбільшою і зменшилася за квартал майже на третину (із 64% до 44%) (рис. 15).

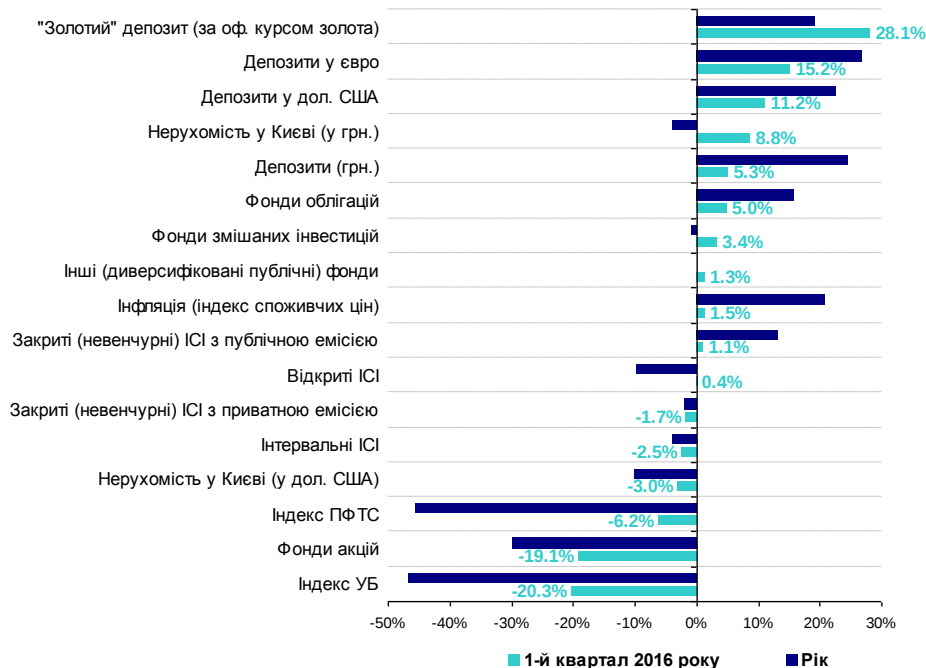

Рис. 15. Доходність ІСІ, депозитів, індексів акцій та рівень інфляції у 1-му кв. 2016 р.⁸

Серед різних напрямків інвестування коштів у 1-му кварталі продовжували тримати першість за доходністю *депозити у золоті, в іноземній валюті та житлова нерухомість у Києві (у гривні)*, адже вартість золота, як «безпечної гавані» серед активів, різко зросла, а девальвація гривні тривала приблизно такими ж темпами, як і наприкінці 2015 року. «Золоті» вклади у банках принесли у січні-березні 2016 року у середньому +28.2% (після +5.0% у жовтні-грудні 2015), у євро та у доларах США – 15.2% та 11.2% відповідно (після +10.9% та +14.3% у 4-му кварталі 2015 року)⁹.

3-поміж ІСІ за типами фондів найвищу середню доходність у цьому кварталі показали **закриті ІСІ з публічним розміщенням** – +1.1% (після +15.1% у попередньому). У той же час фонди цього типу **з приватним розміщенням (крім венчурних)** знову мали від'ємний середній квартальний показник (-1.7%, після -0.8%).

Діапазон доходностей фондів із публічною емісією був у межах від майже -100% до +155.2%, а *приріст інвестицій забезпечив 21 такий фонд, тобто майже половина (48%)*. Закриті приватні фонди мали від -28.0% до +6.8% (зростання забезпечили 11 фондів, 30%).

⁸ Доходність ІСІ розрахована за даними звітності за 1-й квартал 2016 року щодо 19-ти відкритих, 20-ти інтервального, 83-х закритих ІСІ (у т. ч. 46-ти із публічним та 37-ми з приватним розміщенням) та за даними звітності за попередні періоди – див. [Рейтинги: ІСІ за типами фондів та ІСІ \(диверсифіковані публічні\) - за класами фондів](#). Інфляція розрахована за даними Державної служби статистики України (Індекси споживчих цін на товари та послуги у 2016 році (до попереднього місяця)). Доходність нерухомості у дол. США розрахована як середня за даними щодо вартості житлової нерухомості у Києві порталів: <http://www.domik.net>, <http://100realty.ua>, <http://realt.ua>; у гривні – за даними порталу: <http://100realty.ua>.

⁹ Для адекватного порівняння доходності необхідно враховувати ліквідність ІСІ, зокрема, відкритого типу, що дозволяють виходити з інвестицій у будь-який робочий день без втрати доходності, на відміну від строкових банківських вкладів, які, переважно, передбачають перерахунок відсоткового доходу при достроковому поверненні коштів за ставкою вкладів на поточних рахунках (близькою до нуля). Водночас, розрахована доходність ІСІ не враховує можливі комісії та інші витрати при вході/виході з фондів, а також оподаткування інвестиційного прибутку при виході з фонду та оподаткування відсотків за депозитами.

Середня доходність **відкритих** ІСІ у 1-му кварталі 2016 року перейшла у позитивну зону і була на рівні **+0.4%** (після -7.5%), при цьому різні фонди показали від -20.7% до +10.7%. Тобто діапазон змістився вгору, а *приріст вкладень забезпечили 12 із 19 цих ІСІ (63%)*.

Один фонд, що мав двозначний показник зростання, був доходнішим за нерухомість у гривні (+8.8%), 5 фондів – порівняно з депозитами у національній валюті, 8 компенсували втрати від інфляції та майже усі показали кращі результати за індекси акцій.

У секторі **інтервальних ІСІ** середній показник зміни вартості своїх паперів у 1-му кварталі 2016 року становив **-2.5%** (після +5.3% у 4-му кварталі 2015 року). Діапазон результатів опустився і був у межах від -68.4% до +48.5%. Водночас, *зростання продемонстрували 9 фондів із 20-ти (45%), після 23% у попередньому кварталі*.

Серед **диверсифікованих ІСІ з публічною емісією за класами активів** у 1-му кварталі 2016 року лідерами за квартальною доходністю залишалися **фонди облігацій (+5.0%)**, яких на кінець березня стало 4 (після одного у 4-му кварталі 2015, який приніс тоді +6.3%). За рік ці фонди принесли у середньому +15.9% і, таким чином, були єдиним класом із позитивною річною доходністю.

При падінні індексу українських акцій на 20% за 1-й квартал 2016 року (аналогічно показникові 4-го кварталу 2015), **фонди акцій** були серед аутсайдерів (**-19.1%**, після -8.6% у % у 4-му кварталі 2015), хоча один із них мав квартальну доходність +4.1%, у той час як інший – -68.4%.

Фонди змішаних інвестицій також показали значну варіацію результатів за 1-й квартал: від -14.9% до +48.5%, а середній квартальний дохід серед них становив **+3.4%** (після +2.9% у попередньому кварталі).

Інші фонди у цьому кварталі підвищили середню доходність до **+1.3%** (після +0.2%).

За річною доходністю серед ІСІ (крім венчурних) лідирували **фонди облігацій (+15.8%)** – переважно відкриті фонди, а також **закриті ІСІ з публічним розміщенням (+13.1%)**.

9. Резюме

Перші три місяці 2016 року стали періодом випробувань для глобальних фондових ринків і міжнародна індустрія інвестиційних фондів зазнала деяких втрат за цей час. В Україні ж динаміка індустрії інститутів спільного інвестування продовжувала визначатися переважно внутрішніми чинниками. Зростання загалом тривало, але значно менш активно, ніж у попередньому кварталі та рік тому.

Ключові тренди української галузі спільного інвестування у 1-му кварталі 2016 року мало змінилися і були такими:

- зменшення кількості КУА та фондів в управлінні; лише кількість зареєстрованих ІСІ несуттєво зросла за рахунок венчурних фондів;
- зростання частки венчурних ІСІ як за кількістю, так і вартістю активів фондів; провідна роль цих ІСІ у зростанні індустрії;
- деяке посилення квартального відтоку капіталу з відкритих ІСІ, разом із продовженням скорочення кількості діючих фондів у секторі; разом із цим – подальше спадання річного відтоку;
- зменшення кількості інвесторів на ринку відкритих та венчурних ІСІ, при незначному збільшенні їх в інших закритих, а також інтервальних фондах;
- активне нарощення коштів громадян України в ІСІ (переважно у венчурних), разом зі зміною поведінки підприємств-резидентів та нерезидентів (збільшення та скорочення відповідно);
- збільшення обсягу та частки активів у цінних паперах (зокрема в ОВДП) в усіх секторах за типами ІСІ, крім інтервальних; нарощення активів в акціях венчурними ІСІ;
- на тлі провалу індексів акцій – незначне зниження доходності в усіх секторах ІСІ за типами та класами фондів, окрім фондів акцій; збереження позитивної доходності фондами облігацій та фондами змішаних інвестицій (диверсифікованими, із публічною пропозицією);

- наявність в усіх секторах ІСІ значної кількості фондів, які забезпечили приріст вартості інвестицій своїх учасників за квартал.

Подальше різке ускладнення регуляторних та ринкових умов діяльності, на тлі посилення політичної турбулентності протягом 1-го кварталу 2016 року, чинили значний негативний вплив на індустрію. Проте її ріст у вартісних показниках тривав, підтверджуючи важливу роль ІСІ у сучасних умовах функціонування економіки України.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- Довідник ІСІ: [Фонди в управлінні](#)
- [Ринок у цифрах](#)
- [Динаміка фондів \(із публічною пропозицією\)](#)
- Аналітика та статистика інвестиційних фондів із публічною пропозицією:
[Щотижнева](#)
[Щомісячна](#)
- Ренкінги:
[ІСІ - за типами та за класами фондів](#)
[КУА](#)